

maker Johannes Eliza Criellaert. Over de hernieuwde luister van De Tempel in de eerste decennia van de 19de eeuw onder diens beheer heeft de heer J. Verheul Dzn., reeds geschreven in het Rotterdamsch Nieuwsblad van 3 Februari 1948. Het is wel zeker, dat de buitenplaats in deze jaren aanmerkelijk is verbouwd, waardoor zij geheel van karakter veranderde. Wanneer de heer Verheul in De Tempel met recht werk van de Rotterdamse stadsarchitect Andrew Munro heeft gezien, dan moet die verbouwing vóór 1827, diens sterfjaar, hebben plaats gehad. Omstreeks 1820 zijn in de tuin de bekende beelden aangebracht, afkomstig uit de boedel van het buiten Zijdebalen bij Utrecht.

Voor de Criellaerts was De Tempel een tijd lang meer dan een buitenverblijf, zij hebben er ook gewoond. De schoondochter van Johannes Eliza, de vrouw van zijn zoon Josua is er in het late najaar van 1851 overleden. Maar steeds meer werd De Tempel weer, wat zij ook in de 18de eeuw was geweest, een verblijf voor zomerse dagen. Dit was vooral het geval, toen de buitenplaats in het bezit gekomen was van een kleindochter van Johannes Eliza Criellaert, Rudolphina, een dochter van zijn oudste zoon Sirach Bartholomeus, die evenals Rudolphina's man Jan Willem Christiaan Suermondt in 1870 is overleden. Voor Mevrouw Suermondt-Criellaert en haar kinderen was De Tempel, die haar in 1898 uit de boedel van haar ongehuwd gebleven broer Johan Eliza was aanbedeeld, slechts een oord om een weekend door te brengen of het doel van een wandelrit. De laatste eigenaresse uit dit geslacht, Helena Christina Suermondt, die 25 April 1924 de buitenplaats van haar moeder erfde, kwam er tenslotte slechts enkele malen per jaar een kopje thee drinken.

Voor de laatste particuliere eigenaars, de Heer A. H. J. van Beek en zijn vrouw, die De Tempel 16 November 1936 overnamen, is de buitenplaats echter nog een genotvol bezit geweest¹⁾. De verbouwing en modernisering van 1937 hadden het zeer verzakkende, wat verwaarloosde gebouw herschapen in een inderdaad uiterst „logiabel” huis, dat

1) Zie het verslag van haar bezoek aan De Tempel van Mevr. S. Lugten-Reys in Het Landhuis van 1939.